

Pfv.II.21.376/2012/4.

A Kúria a dr. Tóth Mátyás László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Pintér Gyula pártfogó ügyvéd által képviselt alperes ellen házasság felbontása és járulékai iránt a Fonyódi Városi Bíróságon 15.P.20.322/2010. számon indított és a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.107/2012/2. számú ítéletével elbírált perében az említett számú jogerős határozat ellen a felperes részéről 52. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. május 14. napján tartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben megváltoztatja és a felperes által az alperesnek 60 napon belül fizetendő értékkülönbözet összegét 1.809.544 (egymillió-nyolcszázkilencezer-ötszáznegyvennégy) forintról 1.483.391 (egymillió-négyszáznyolcvanháromezer-háromszázkilencvenegy) forintra, a felperes által fizetendő fellebbezési eljárási illetéket 150.500 (százötvenezer-ötszáz) forintra leszállítja.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, külön felhívásra 250.800 (kétszázötvenezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. Azt ezt meghaladó 32.700 (harminckettőezer-hétszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az alperes pártfogó ügyvédjének a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 90%-ban a felperes, 10%-ban az alperes köteles viselni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek 2006. kora tavaszán ismerkedtek meg és 2006. áprilisában összeköltöztek a felperes kizárólagos tulajdonát képező B., V. tér alatti ingatlanban. 2007. március 24. napján házasságot kötöttek, mely a felperesnek a második, az alperesnek az első házassága volt. Házassági együttélésükből S.-n M. M. utónevű gyermekük született. A felperesnek korábbi házasságából származó gyermeke után havi 25.000 forint gyermektartásdíj fizetési kötelezettsége állt fenn.

A felek kapcsolata az első évben harmonikus volt, közös gyermekük megszületését követően megromlott, életközösségük első ízben 2008. november 16. napján megszakadt. Ekkor az alperes a gyermekkel együtt az 1/4 illetőségben saját tulajdonát képező, édesapja haszonélvezeti jogával terhelt B., R. utca alatti ingatlanba költözött. Ezt követően az alperes visszaköltözött a felperes ingatlanába, de az életközösség helyreállítása átmenetinek bizonyult. 2010 áprilisában az alperes térdműtése következtében folyamatos ápolásra, gondozásra szorult és ekkor a gyermekkel együtt édesanyjához utazott. 2010. június 8-án a gyermekkel együtt visszatért a B.-re, de a felperes közölte, hogy el szeretne válni, új kapcsolatot létesített, amit mások előtt is nyíltan felvállalt. Megkérte a feleségét, hogy költözzön el a közös lakóhelyükről.

Az alperes ezt követően a gyermekkel együtt elköltözött a saját tulajdonát képező állandó lakcímként is bejelentett balatonlelleli ingatlanába, ekkor a felek között az életközösség véglegesen megszűnt. A felek az életközösség megszűnésekor - többek között - a felperes birtokában levő 8. tételszám alatti digitális videokamerával rendelkeztek, mely ingóság 100.000 forint értéket képviselt.

A felperes keresetében kérte a házasság felbontását, a közös gyermekekkel történő kapcsolattartás szabályozását hetente egy délután és minden páros hétvégén péntek délutántól vasárnap estig az elvitel jogával, a kétnapos ünnepek másnapján, továbbá a nyári szünidő fele időtartamában.

Az alperes viszontkeresettel a házasság felbontását, a kiskorú gyermek nála történő elhelyezését és az alperes 2010. május 1. napjától a mindenkori jövedelme 20%-a, de legkevesebb 25.000 forint gyermektartásdíj, 2010. április 27-től kezdődően havi 25.000 forint házastársi tartásdíj, lakáshasználati jog ellenértékeként 4.666.000 forint megfizetésre kötelezését, a házastársi közös vagyonból - többek között - a vagyonleltár 8. tételszám alatti digitális videokamera alperesi tulajdonba adását, a felperes 178.000 forint értékkülönbözet, továbbá 1.784.544 forint megfizetésre kötelezését kérte arra hivatkozással, hogy a felperes kizárólagos tulajdonában

álló ingatlan törlesztő részleteit 49 hónapon át közösen viselték.

A felperes ellenkérelmében a gyermek alperesnél történő elhelyezését nem ellenezte. Vállalta havi 25.000 forint gyermektartásdíj megfizetését. Ezt meghaladóan a viszontkereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy az alperes önként, a visszatérés szándéka és térítési igény nélkül költözött el a közös lakóhelyéről. Nem szorul tartásra, mert neki felrőhatóan nincs munkája.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a peres felek házasságát felbontotta, a kiskorú gyermeket az alperesnél helyezte el, szabályozta a felperesnek a gyermekkel való kapcsolattartását és kötelezte őt 2010. június 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig a mindenkori nettó jövedelme 20%-a, de legkevesebb havi 25.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére. Feljogosította a felperest a felek utolsó lakóhelyét képező B., V. tér alatti ingatlan kizárólagos használatára és kötelezte, hogy lakáshasználati jog ellenértékeként 60 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.000.000 forintot.

Az elsőfokú bíróság az alperes tulajdonába adta - többek között - a 8. tételszám alatti digitális videokamerát 100.000 forint értékben, és a felperest ezen ingóság kiadására, valamint az alperes javára 1.809.544 forint értékkiegyenlítés megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a kereseti kérelmének való helyt adást kérte. Előadta, hogy az alperes a gyermekkel önként, véglegesen, a visszatérés szándéka nélkül költözött el a felperes különvagyonát képező utolsó közös lakásból, ezért lakáshasználati jog ellenérték iránti követelése jogalapját és összecszerűségét tekintve is megalapozatlan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és a felperes által fizetendő lakáshasználati jog ellenérték összegét 1.000.000 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy az alperes pártfogó ügyvédjének fellebbezési költségeit 60%-ban a felperes, míg 40%-ban az alperes köteles viselni. Kötelezte a felperest a Magyar Államnak külön felhívásra 170.100 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére, egyebekben megállapította, hogy a le nem rótt illetéket a Magyar Állam viseli.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, miszerint az alperes a műtétet követően mindennapi életvitelében segítségre szorult. A peradatok alátámasztották azt is, hogy az alperes június 8-i elköltözését megelőzően a felperesnek már házasságon kívüli

kapcsolata volt. A másodfokú bíróság bizonyítottan találta, hogy az alperes a körülmények kényszerítő hatása folytán költözött el a lakásingatlanból a gyermekkel együtt. Ezt igazolja az a körülmény is, hogy július 15-én az alperes megkísérelt a lakásba bejutni, de ekkor az ingatlanban már bérlő lakott.

A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Csjt. 31/C. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat a lakáshasználati jog ellenérték iránti kereseti kérelem jogalapjának elbírálása során, azösszezszerűség tekintetében azonban a körülményeket nem kellő súllyal mérlegelte. A jogerős ítélet kiemelte, hogy a felek élettársi és a házastársi kapcsolat alatti együttélésének időtartama nagyobb súllyal esik figyelembe, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette, ezért a másodfokú bíróság a lakáshasználati jog ellenértékének összegét mérsékelte.

A felperes különvagyont terhelő különvagyoni adósságának törlesztésére az életközösség fennállása alatt fordított összegek elszámolásával kapcsolatban megállapította, hogy a felperes nem tudta igazolni különvagyoni megtakarításának és szülőktől eredő juttatásai hiteltörlesztésre fordítását. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a hónapok számát a peradatok mérlegelésével helyesen határozta meg.

Az ítélet digitális videokamerára vonatkozó rendelkezése körében megállapította, hogy a becsatolt számla szerint a fenti ingóság a házasságkötést megelőzően az élettársi kapcsolat fennállása alatt került megvásárlásra, amelyre így a házastársi közös vagyon vélelmének a szabályai irányadók.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a lakáshasználati jog ellenértékre vonatkozó alperesi viszontkereset elutasítását, az alperes 25.000 forint értékkiegyenlítés megfizetésére való kötelezését kérte annak megállapításával, hogy a 8. tételszám alatti „digitális videokamera” felperesi különvagyon. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogszabálysértésként a Csjt. 28. §-ának (1) bekezdésének d) pontjában, 31. § (1)-(2) bekezdésében, 31/C. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak sérelmére hivatkozott.

A Csjt. 31/C. § (1) bekezdésében foglalt jogsértés körében a jogalap és azösszezszerűség vonatkozásában is támadta a jogerős ítéletet arra hivatkozással, hogy a fent hivatkozott jogszabály alapján lakáshasználati jog ellenérték nem jár annak, aki nem volt bejelentkezve az utolsó közös lakásba, aki ingóságait nem

szállította oda, aki fenntartotta résztulajdonát képező ingatlanát, továbbá önként már több ízben eltávozott az ingatlanból.

A 8. tételszám alatti digitális videokamera különvagyoni jellegével és az OTP-nél felvett közös vagyont terhelő banki hitelek törlesztésével kapcsolatos ítéleti rendelkezés körében a Csjt. 28. §-ának (1) bekezdésében foglaltak sérelmére hivatkozott. Állította, hogy 2006 elején, korábbi ingatlana eladási árából vásárolta a videokamerát. Hivatkozott az eljárás során az iratokhoz csatolt adásvételi szerződésre és számlára. Előadta, hogy a házassági életközösség fennállása alatt kizárólag ő folytatott kereső tevékenységet a családban. Állította, hogy a jogerős ítéletben elírás történt, az abban szereplő 360.000 forinttal szemben a felperes tulajdonába 260.000 forint értékű ingóság került.

Álláspontja szerint a felperes 1.784.606 forinttal gazdagodott arra figyelemmel, hogy különvagyonba végzett közös vagyoni beruházásként a peres felek a házassági életközösség fennállása alatt 49 hónapon keresztül közösen törlesztették a különvagyoni ingatlanra felvett banki hitelt. Számításai szerint a jogerős ítéletben szereplő 49 hónapos közös törlesztési időtartam valójában 2006. május 1-től 2010. május hó 1-jéig terjed, ami azt jelenti, hogy 2.857.156 forint elszámolására van lehetőség, mely 1.428.578 forintos megtérítési igényt keletkeztet az alperes javára, az ítéletben megállapított 1.784.606 forinttal szemben. Mivel a felek csak 2007. február 13-ától, az alperes felperes ingatlanába történő bejelentkezésétől kezdve gazdálkodtak közösen, további 423.220 forint levonása szükséges. Végül álláspontja szerint a házassági életközösség véglegesen 2008. január 1. napján, az alperes felperesi ingatlanból való kijelentkezésével szakadt meg.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

I. Lakáshasználati jog ellenérték jogalapja és összegszerűsége

A Csjt. 31/C. §-ának (1)-(3) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján lakáshasználati jog ellenérték annak a házastársnak is jár, aki a házastársa különvagyoni ingatlanából távozik. A Kúria a rendelkezésre álló peradatok alapján megállapította, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206. § -ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes nem önként, a visszatérés szándéka nélkül költözött el az ingatlanból. Erre utal az alperes többszöri el-, majd visszaköltözése és az a körülmény, hogy a felperes felszólítására költözött el véglegesen, majd az ingatlanba a későbbiekben visszatérni sem tudott, hiszen azt, elköltözését követően bérlők használták. Nem tévedtek tehát az eljáró bíróságok abban, hogy az alperest lakáshasználati jogának ellenértéke megilleti.

A Kúria számos eseti döntésében rámutatott arra, hogy az összepszerúséget befolyásoló tényezők körében vizsgálni kell az elköltözés szándékát, a felek együttélésének időtartamát, az ingatlan közös vagy különvagyoni jellegét, azt a körülményt, hogy a feleknek van-e egyéb ingatlanuk, vállaltak-e a felek az ingatlan tekintetében közös adósságot, amelyet közösen törlesztettek (BH 1993.97., BH 1994.675., BH 1996.479., BH 2000.547.).

Az összepszerúség tekintetében a Kúria rámutat, hogy az eljáró bíróságok kimerítően vizsgálták a lakáshasználati jog ellenértéke összepszerúségét befolyásoló tényezőket. Ezek értékelésénél figyelembe vették az utolsó közös lakás felperesi különvagyoni jellegét, a felek között fennálló élettársi és házastársi kapcsolat időtartamát, azt a körülményt, hogy az alperes a lakhatását az elköltözést követően a saját tulajdonú ingatlanában tudja megoldani.

A fenti körülményeket a jogerős ítélet a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint újra értékelési körbe vonta és a jogszabályoknak megfelelően, a Csjt. 31. §-ának (5) bekezdésében foglalt méltányossági szempontok figyelembevételével nagyobb súllyal értékelte a peres felek közötti együttélés időtartamát. A jogerős ítélet az egyéb körülmények tekintetében az elsőfokú bíróság által indokolásban kifejtett indokokat helyesen fogadta el.

II. 8. tétel: digitális videokamera

A különvagyon körét a Csjt. 28. § -ának (1) bekezdése tartalmazza, és a 27. §-ában megfogalmazott vélelemmel szemben a bírói gyakorlat szigorú és következetes a tekintetben, hogy a különvagyoni szerzés kétséget kizáró bizonyítása azt a felet terheli, aki arra hivatkozik, és érdekében áll, hogy a bíróság állítását valóban fogadja el (Pp. 164. §-ának (1) bekezdése). Amennyiben a peradatok alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan a vitatott ingóságok különvagyonhoz tartozása, azt a házastársi közös vagyoni szerzésre vonatkozó vélelem alapján (Csjt. 27. §-ának (1) bekezdése) közösnek kell tekinteni.

E körben helyesen foglalt állást a jogerős ítélet abban, hogy a csatolt adásvételi szerződés, illetve számlamásolat nem bizonyítja kétséget kizáróan a digitális videokamera korábbi felperesi különvagyoni ingatlana eladási árából történő vásárlását. A felperes legalább háromféle előadást tett annak a 12.000.000 forintnak a felhasználására vonatkozóan, amelyhez a korábbi személygépkocsijának értékesítése, illetve ingatlanának értékesítése folytán hozzájutott. Nem alapozza meg a felperes különvagyoni igényét az a körülmény sem, hogy a házassági együttélés alatt eltérő volt a peres felek keresménye, a Csjt. 27. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján ugyanis a házassági

életközösség fennállása alatt a házastársak osztatlan közös tulajdonát képezi mindaz, amit akár együttesen, akár külön-külön szereztek.

III. OTP banki hitel törlesztő részleteinek elszámolása

E körben a jogerős ítélet helyesen mutat rá arra, hogy az együttesen vállalt hiteltörlesztés házastársi közös vagyoni ráfordításnak minősül akkor is, ha a felek csak az egyik fél által folytatott kereső tevékenységből származó jövedelemből fizették a törlesztőrészleteket. Mivel a felek a hitelből az életközösség fennállása alatt közös vagyoni ráfordítást eszközöltek a felperes kizárólagos tulajdonát képező ingatlanán, a Csjt. 31. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján az alperes igényt formálhat a rá eső rész megtérítésére.

A Kúria ugyanakkor észlelte, hogy a jogerős ítélet nem az életközösség fennállása alatti 49 hónapos időszakra eső, 2006. június 1. napjától 2010. június 1. napjáig kifizetett törlesztő részleteket számolta el a peres felek viszonyában. Ennek megfelelően a Kúria korrigálta a jogerős ítélet számítását annak megállapításával, hogy az életközösség időtartamára eső befizetett összegek 49 hónapra összesen 2.916.906 forintot tettek ki, amelynek alapján az alperesnek 1.458.453 forint jár. Ennek megfelelően a jogerős ítélet szerinti marasztalást 1.809.544 forintról 1.483.391 forintra leszállította.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogszabálysértés esetén van helye, ez a rendelkezés az anyagi és eljárásjogi szabályok megsértésére egyaránt irányadó. Jogszabálysértésnek tekintethető a megalapozatlan ítélet is, megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás feltáratlan maradt vagy a megállapított tényállás iratellenes, illetőleg okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó. Nem állapítható meg jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja, a felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye.

A bizonyítás szabad rendszerében (Pp. 5. §) az eljáró bíróságok egybehangzó mérlegeléssel állapították meg a tényállást, amely mérlegelés megfelelt a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írtaknak, így a bizonyítékok okszerű mérlegelése a másodfokú bíróságot is kötötte. Az indokolatlan felülmérlegelés következtében eltérő tényállás megállapítása, és emiatt más jogkövetkezmény levonása ugyanis az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértésnek minősül (BH 2006.403.). A felülvizsgálati eljárásban pedig felülmérlegelésnek a fent kifejtettek alapján nincs helye (BH 1995.226., BH 1993.768.).

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az OTP banki hitel törlesztő részleteinek elszámolása tekintetében részben megváltoztatta, egyebekben a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit az érdemi döntés részletesen kifejtett helyes indokaira a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére utalva a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Figyelemmel arra, hogy a pervesztesség-pernyertesség aránya között csekély különbség mutatkozik (Pp. 81. §-ának (1) bekezdése) nem indokolt a másodfokú ítéletben foglalt perköltség viselésre vonatkozó rendelkezések megváltoztatása sem.

A felperes felülvizsgálati kérelme túlnyomó részt nem volt eredményes, ezért a pervesztes felperes a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint - figyelemmel a Pp. 87. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra - az alperes pártfogó ügyvédjének a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 90%-ban a felperes, 10%-ban az alperes köteles viselni.

A másodfokú ítélet részbeni megváltoztatására figyelemmel az alperesnek járó 1.483.391 forint értékkiegyenlítés összegére tekintettel a másodfokú bíróság által megállapított, és a felperest terhelő 170.100 forint fellebbezési eljárási illetéket 150.500 forintra leszállította.

A felperes az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket pervesztességének arányában az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdésére tekintettel irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (4) bekezdése alapján túlnyomó részt köteles viselni, míg a fennmaradó le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes teljes személyes költségmentessége folytán az állam viseli.

A le nem rótt eljárási illeték mértékének meghatározása a 2011. évi CLVII. törvénnyel módosított Itv. 50. §-ának (1) bekezdésében foglaltakon alapul.

Budapest, 2013. május 14.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Gyengéné dr. Nagy Márta s.k. előadó bíró, dr. Csúri Éva s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő